

## ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562<sup>1</sup>

นายสุรวิทย์ กนกมณี<sup>2</sup>

การค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กของประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก และเพื่อศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก ของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เนื่องด้วยเทคโนโลยีด้านการสื่อสารได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในปัจจุบันการพัฒนาของสื่ออินเทอร์เน็ต ทำให้ประชาชนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ง่ายขึ้นผ่านทางหลายช่องทาง สามารถค้นข้อมูลข่าวสารที่ตนสนใจได้สะดวกรวดเร็วขึ้น และสามารถใช้บริการต่างๆ ได้ง่ายขึ้น รวมถึงมีการสร้างสื่อสังคมออนไลน์ทำให้ผู้คนที่ไม่เคยรู้จักกันแต่มีแนวคิดใกล้เคียงกันได้มารวมกลุ่มพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้โดยง่าย ด้วยความน่าสนใจของเทคโนโลยีการสื่อสารดังกล่าว ทำให้ประชากรโลกกว่าร้อยละ 50 หรือประมาณ 4,388 คน จากจำนวนประชากรโลกซึ่งมีจำนวนประมาณ 7,876 ล้านคน เป็นผู้ใช้งานสื่ออินเทอร์เน็ต ในจำนวนนี้ ประมาณ 3,256 ล้านคนใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านทางโทรศัพท์มือถือ สำหรับในประเทศไทย ซึ่งมีจำนวนประชากรประมาณ 70 ล้านคน พบว่าประชากรประมาณ 57 ล้านคน สามารถเข้าถึงและใช้งานอินเทอร์เน็ตในประมาณ โดยเฉลี่ยจะใช้งานอินเทอร์เน็ตประมาณ 9 ชั่วโมงต่อวัน สถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทยเป็นอย่างมาก

การใช้งานอินเทอร์เน็ตของแต่ละบุคคลย่อมมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันไป ทั้งการสืบค้นข้อมูลในเรื่องที่ตนเองให้ความสนใจผ่านผู้ให้บริการสืบค้นข้อมูล (Search Engine) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ทั้งอินสตาแกรม ทวิตเตอร์ เฟสบุ๊ก การใช้บริการธนาคารออนไลน์ การเล่นเกมส์ และการซื้อสินค้าและบริการ อย่างไรก็ตาม การใช้บริการเหล่านี้ เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ผู้ให้บริการ

<sup>1</sup>บทความนี้ เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์เทพ วิทิตอนันต์ ประธานและกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนพร จิตต์จรูญเกียรติ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณฑิลา ภักดิ์กิจ

<sup>2</sup> นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จะต้องให้ความยินยอมแก่ผู้ให้บริการในการรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลก่อน ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านี้มีทั้งที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลโดยทั่วไป เช่น ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ และข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน เช่น ทัศนคติเกี่ยวกับการเมือง ความเชื่อทางศาสนา รวมถึงข้อมูลที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัย เช่น หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน หมายเลขบัตรเครดิต หมายเลขบัญชีธนาคาร และรหัสการทำธุรกรรมทางออนไลน์ต่างๆ ทั้งนี้ ข้อมูลส่วนบุคคลที่ให้ความยินยอมแก่ผู้ให้บริการทำการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น อาจเป็นข้อมูลที่จำเป็นต่อการให้บริการ หรือเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในภายหลัง และหากข้อมูลเหล่านี้ หลุดไปอยู่ในความครอบครองของมิชชันนารี ก็อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ รัฐจึงต้องพยายามหามาตรการต่างๆ มาใช้ ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนผู้ใช้บริการ

สำหรับประเทศไทย จากการศึกษาของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ในปี พ.ศ. 2561 พบว่า กลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากที่สุด คือกลุ่มเด็ก โดยพบว่ากลุ่มของเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ เป็นกลุ่มที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตต่อวันสูงที่สุด โดยส่วนใหญ่จะใช้เวลาไปกับสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม เฟสบุ๊ก และการสมัครใช้บริการออนไลน์มากที่สุดคือ การเล่นเกมออนไลน์ อนึ่ง การสมัครใช้บริการบนอินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะมีวัตถุประสงค์ใดก็ตาม ผู้ให้บริการแจ้งให้ผู้ขอใช้บริการทราบว่า ต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล และขอความยินยอมจากผู้ให้บริการซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลโดยทั่วไปจะได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แต่บริการบางอย่างอาจมีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลอย่างอื่น เช่น รูปภาพ ชื่อสถานที่ศึกษา ทำให้ผู้ที่ได้ไปซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลสามารถติดต่อไปยังเด็กได้โดยตรง<sup>3</sup>

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อเป็นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แต่กลับไม่มีการบัญญัติให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กไว้เป็นการเฉพาะ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติมาตรา 6 ซึ่งเป็นบทนิยามของพระราชบัญญัตินี้ มิได้ให้ความหมายของเด็กเอาไว้แต่ประการใด ทำให้มาตรการการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กที่บังคับใช้ตามพระราชบัญญัตินี้ไม่มีความแตกต่างจากผู้ใหญ่ เด็กได้รับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในฐานะเป็นบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ขณะที่เด็กเป็นวัยที่มีความสามารถในการแยกแยะเรื่องต่างๆ ได้แตกต่างจากผู้ใหญ่ หากมีมาตรการในการควบคุมดูแลเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กไม่เพียงพอ ก็อาจตกเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลบนอินเทอร์เน็ตได้ง่าย การนำบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งมีผลบังคับใช้กับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใหญ่ มาใช้ในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแก่เด็กด้วย จึงส่งผลทำให้มีปัญหาวางประการ ผู้ศึกษาจึงนำมาศึกษาวิเคราะห์ได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

---

<sup>3</sup>ณรงค์ชัย มหิตติวานิช, (กรกฎาคม, 12), พฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2561, [Online], available URL: <https://www.twfdigital.com/blog/2019/03/thailand-internet-user-profile-2018/2563>.

ปัญหาเกี่ยวกับการให้ความยินยอมในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก มาตรา 20 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้แบ่งการให้ความยินยอมในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กออกเป็น 2 ประเภท คือ เด็กที่มีอายุไม่เกินสิบปี ตามมาตรา 20 (2) ซึ่งกำหนดให้การขอความยินยอมจากเด็ก ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์ด้วย และอีกประเภทหนึ่งคือ เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เด็กอาจให้ความยินยอมได้เอง หากการให้ความยินยอมนั้น เป็นไปตามมาตรา 22 มาตรา 23 และมาตรา 24 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ปัญหาคือ บทบัญญัติข้างต้นได้กำหนดข้อยกเว้น โดยเด็กสามารถให้ความยินยอมได้เองในบางกรณี หากความยินยอมนั้น มีลักษณะตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 22 มาตรา 23 หรือมาตรา 24 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทำให้เกิดการตีความว่า การที่เด็กสมัครเข้าใช้บริการต่างๆ ทางออนไลน์ เช่น การให้ความยินยอมเพื่อสมัครเข้าใช้บริการเล่นเกมออนไลน์ หรือการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือเพื่อโพสต์ข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆ ในโลกออนไลน์ นั้น เด็กจะสามารถให้ความยินยอมได้เองหรือไม่ เนื่องจากอาจตีความได้ว่าการให้ความยินยอมดังกล่าวเป็นการให้ความยินยอมเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิอันใดอันหนึ่งตามความหมายของมาตรา 22 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อันเป็นข้อยกเว้นที่ทำให้เด็กสามารถให้ความยินยอมได้เอง

นอกจากนี้ จากการศึกษายังพบว่า กฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศอันได้แก่สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา มีความแตกต่างกันเกี่ยวกับอายุของเด็กที่ต้องให้ผู้ปกครองให้ความยินยอมในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลแทน โดยกฎหมายไทยกำหนดไว้ว่า อายุต่ำกว่า 10 ปี บริบูรณ์ ขณะที่สหภาพยุโรป กำหนดไว้ที่ต่ำกว่า 16 ปี บริบูรณ์ แต่ประเทศสมาชิกอาจไปกำหนดกฎหมายภายในแตกต่างกันได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 13 ปี บริบูรณ์ ส่วนกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาคำหนดไว้ที่ 13 ปี บริบูรณ์

ปัญหาเกี่ยวกับการขอลบข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก มาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในการขอลบข้อมูลส่วนบุคคล ไว้ว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ใน 4 กรณี ตามที่บัญญัติไว้ในบทบัญญัติมาตรานี้

อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงปัจจุบัน ประชาชนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้ง่ายผ่านทางอุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ รวมถึงเด็กซึ่งมักเข้าถึงสื่อออนไลน์ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ หรือคอมพิวเตอร์ และในการใช้แพลตฟอร์มใดๆ ในสังคมออนไลน์นั้น เด็กต้องให้ความยินยอมให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มในการเก็บรวบรวมข้อมูลของตนเอง ถึงแม้กฎหมายมีการกำหนดให้ผู้ใช้อำนาจปกครอง มีอำนาจในการให้ความยินยอมแทนเด็กได้ ในกรณีที่เด็กมีอายุต่ำกว่า 10 ปี แต่กลับไม่มีบทบัญญัติที่สามารถแน่ใจได้ว่า การขอความยินยอมโดยมีวัตถุประสงค์ให้เด็กใช้บริการใดๆ บนแพลตฟอร์มนั้น เป็นการให้ความยินยอมโดยผู้ใช้อำนาจปกครองซึ่งได้ใช้วิจารณญาณว่า การใช้บริการแพลตฟอร์มดังกล่าวมีความปลอดภัย เหมาะสมกับวัยของเด็ก ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ที่การให้ความยินยอมนั้น เด็กจะเป็นผู้ให้ความยินยอมเองเพื่อเข้าใช้บริการแพลตฟอร์มที่ไม่เหมาะสมกับวัย และผู้ใช้

อำนาจปกครองเด็กอาจไม่ทราบและไม่เห็นด้วยกับการให้บริการแพลตฟอร์มนั้น เนื่องจากแพลตฟอร์มดังกล่าวอาจมีเนื้อหาล่อลวงเด็ก หรือปลูกฝังให้เด็กมีความคิดในทางที่ผู้ใช้อำนาจปกครองไม่เห็นด้วย รวมถึงหากเกิดปัญหาในการถูกละเมิดสิทธิใดๆ อันมีผลมาจากการให้บริการแพลตฟอร์มนั้น เด็กกลับไม่รู้วิธีการในการขอลบข้อมูลส่วนบุคคล หรือการปกป้องตนเองจากการให้บริการแพลตฟอร์มดังกล่าว

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า มาตรา 33 บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในการขอลบข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นการทั่วไป มิได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในการขอลบข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กเอาไว้เป็นการเฉพาะ มีเพียงกำหนดไว้ในมาตรา 20 วรรคท้ายว่า การใช้สิทธิในการดำเนินการใดๆ ของเด็กไม่ว่าเป็นการถอนความยินยอม การแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบ การใช้สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล การร้องเรียนของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือการอื่นใดตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้เยาว์ ให้ผู้ใช้อำนาจปกครองที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์ได้ แต่ไม่ได้มีรายละเอียดของการใช้อำนาจดังกล่าว ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกำหนดให้ผู้ให้บริการต้องติดต่อขอความยินยอมจากผู้ปกครองโดยตรงในบางกรณี และผู้ปกครองมีสิทธิที่จะไม่ให้ความยินยอม และในกรณีที่มีการให้ความยินยอมไปแล้ว และมีเหตุเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ ผู้ปกครองมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งจากผู้ให้บริการโดยตรงและเพิกถอนความยินยอมรวมถึงขอให้มีการลบข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กออกจากฐานข้อมูลของแพลตฟอร์มนั้น และผู้ให้บริการอาจยุติการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบนแพลตฟอร์มของเด็ก กรณีที่ผู้ปกครองได้ถอนความยินยอมในการรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลและขอใช้สิทธิในการลบข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กดังกล่าว และในกรณีเด็กสามารถให้ความยินยอมได้เอง ก็มีการกำหนดให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มหรือผู้รวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลต้องแจ้งแก่เด็กถึงแนวทางในการขอลบข้อมูลส่วนบุคคลของตนในแพลตฟอร์มที่ตนใช้บริการอยู่นั้น

ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิที่จะถูกลืมจากสื่อออนไลน์ของเด็ก เนื่องมาจากบุคคลที่ยังอยู่ในวัยเยาว์ ยังเป็นวัยที่ไม่สามารถคิด วิเคราะห์ในเรื่องต่างๆ ได้เท่าเทียมกับผู้ใหญ่ หากกระทำเรื่องใดๆ เกิดความผิดพลาด เช่น การตกเป็นข่าวอื้อฉาวเรื่องเพศตรงข้าม หรือถูกแอบบันทึกภาพถ่ายหรือคลิปพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แล้วถูกสื่อมวลชนต่างๆ หรือบุคคลที่แอบถ่ายนั้น นำเสนอภาพข่าว หรือคลิปข่าวลงในสื่ออินเทอร์เน็ต ถึงแม้เรื่องราวอื้อฉาวนั้น หรือเหตุการณ์นั้นได้ผ่านวันเวลามานานแล้ว แต่เมื่อมีการค้นหาเรื่องผ่านทางผู้ให้บริการค้นหาข้อมูล (Search Engine) ข่าวของเด็กที่ได้กระทำเรื่องผิดพลาดหรือถูกแอบบันทึกภาพถ่ายไว้นั้น ก็จะยังคงปรากฏในผลของการค้นหา เช่น ข่าวกรณีเด็กคนหนึ่งได้หนีออกจากบ้านไปกับผู้ชายซึ่งเป็นเพื่อนกับบิดาของตนเอง ในขณะที่เด็กยังมีอายุเพียง 14 ปี ซึ่งเมื่อตัวเด็กเมื่อเติบโตขึ้น มีวุฒิภาวะมากขึ้นอาจมีความรู้สึกอับอายจากการกระทำและการตัดสินใจที่ผิดพลาดของตนเองในอดีต อยากให้ทุกคนลืมเรื่องในอดีตของตนเอง แต่เมื่อข่าวสารดังกล่าวยังคงปรากฏในผลการค้นหาและสามารถเชื่อมต่อไปยังแหล่งข้อมูลของสื่อมวลชนที่น่าเสนอข่าว เช่น ข่าวของสำนักข่าวต่างๆ ที่เคยรายงานข่าวและยังคงเก็บการรายงานข่าวนั้นไว้ในคลังข่าวออนไลน์ที่สามารถปรากฏในผลการค้นหาได้ตลอดเวลา ดังนั้น ถึงแม้เวลาจะผ่านไปนาน

เท่าใดก็ตาม ขวาคความผิดพลาดในการตัดสินใจเมื่อยามเด็ก อาจกลับมาเป็นกระแสและเผยแพร่อยู่ในสื่อออนไลน์ได้ตลอดเวลา และบุคคลนั้นไม่สามารถหลุดพ้นจากความผิดพลาดในอดีตของตนได้

ประเทศไทยถึงแม้จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 แต่กฎหมายฉบับนี้กลับมิได้รับรองสิทธิที่จะถูกลืมเอาไว้ด้วยแต่ประการใด ถึงแม้กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดสิทธิเกี่ยวกับการขอลบข้อมูลส่วนบุคคลเอาไว้ แต่สิทธิในการขอลบข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นเรื่องที่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้เคยให้ความยินยอมให้มีการรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเอาไว้ เมื่อถอนความยินยอมดังกล่าว เท่ากับว่า ผู้ควบคุมข้อมูลไม่มีสิทธิที่จะรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เป็นเจ้าของข้อมูลอีกต่อไป จึงต้องลบข้อมูลส่วนบุคคลตามการร้องขอของบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้น แต่ในกรณีของสิทธิที่จะถูกลืม เป็นกรณีที่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมิได้นำเข้าข่าวสารดังกล่าวในสื่อออนไลน์ด้วยตนเอง แต่เป็นบุคคลที่สาม เช่น สื่อมวลชน เป็นผู้นำเสนอข่าวสารนั้น ซึ่งผู้นำเสนอข่าวสารอาจยินยอมลบหรือไม่ยินยอมลบข่าวสารนั้นก็ได้อีก เนื่องจากต้องมีการชั่งน้ำหนักระหว่างเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนกับสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

### ข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กจากสื่อออนไลน์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ปัญหาเกี่ยวกับการให้ความยินยอมในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไขมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยกำหนดกรณีที่การให้ความยินยอมของผู้เยาว์ไม่ใช่การใด ๆ ซึ่งผู้เยาว์อาจให้ความยินยอมโดยลำพังได้ในกรณีต่อไปนี้ กรณีข้อมูลติดต่อทางออนไลน์ที่รวบรวมจากเด็กที่ใช้เพื่อตอบสนองเพียงครั้งเดียวกับคำขอเป็นการเฉพาะจากเด็ก และไม่ได้ใช้เพื่อการโต้ตอบกับเด็กอีก รวมถึงผู้ประกอบการก็ไม่สามารถเรียกคืนข้อมูลดังกล่าวได้ หรือเพื่อขอชื่อหรือข้อมูลติดต่อทางออนไลน์ของผู้ปกครองหรือของเด็ก เพื่อวัตถุประสงค์ในการขอความยินยอมจากผู้ปกครอง หรือการแจ้งให้ทราบและไม่สามารถเรียกคืนได้ หากไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองภายในระยะเวลาที่เหมาะสม หรือกรณีข้อมูลติดต่อทางออนไลน์ที่รวบรวมจากเด็ก เพื่อใช้ตอบสนองมากกว่า 1 ครั้ง เฉพาะคำขอจากเด็กและไม่ใช่ติดต่อกับเด็กอีก เกินขอบเขตของคำขอนั้น หรือชื่อของเด็กและข้อมูลติดต่อทางออนไลน์ เท่าที่จำเป็นตามสมควรเพื่อเป็นมาตรการด้านความปลอดภัย โดยใช้เพื่อจุดประสงค์ในการป้องกันความปลอดภัยเท่านั้น ไม่ใช่เพื่อเรียกคืนข้อมูลหรือวัตถุประสงค์อื่น และไม่เปิดเผยในเว็บไซต์หรือการรวบรวม ใช้ หรือเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าว ผู้ประกอบการทำเพื่อปกป้องความปลอดภัยหรือความสมบูรณ์ของเว็บไซต์ เพื่อป้องกันความรับผิด เพื่อตอบสนองต่อกระบวนการยุติธรรม หรือดำเนินการเท่าที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย เพื่อให้ข้อมูลแก่หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายหรือเพื่อการสอบสวนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประชาชน ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์ด้วย

ในกรณีที่ผู้เยาว์มีอายุไม่เกินสิบสามปี ให้ขอความยินยอมจากผู้ใช้อำนาจปกครองที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์ ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคนไร้ความสามารถ การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว ให้ขอความยินยอมจากผู้อุปการะที่มีอำนาจกระทำการแทนคนไร้ความสามารถ ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว ให้ขอความยินยอมจากผู้พิทักษ์ที่มีอำนาจกระทำการแทนคนเสมือนไร้ความสามารถ

ปัญหาเกี่ยวกับการขอลบข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการเพิ่มเติม มาตรา 33 วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กรณี ผู้ใช้อำนาจปกครองกระทำการแทนเด็กได้รับแจ้งเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก ผู้ใช้อำนาจปกครองมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กลบข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กออกจากฐานข้อมูลของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ผู้ควบคุมข้อมูลอาจยุติการให้บริการแก่เด็ก ในกรณีที่ผู้ให้บริการเป็นเด็ก และเด็กมีสิทธิที่จะให้ขอความยินยอมในการรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลได้เอง ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องแจ้งสิทธิและวิธีการใช้สิทธิเกี่ยวกับการขอลบข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กในเว็บไซต์ที่ตนให้บริการแก่เด็กอยู่นั้น โดยใช้ภาษาที่ง่าย และเหมาะสมกับวัยของเด็ก ทั้งนี้ เพื่อให้การลบข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิที่จะถูกลืมจากสื่อออนไลน์ของเด็ก ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการบัญญัติมาตรา 33/1 โดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล เมื่อได้รับการร้องขอให้มีการลบข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ จากการใช้ชื่อ นามสกุลของเด็กเป็นคำค้นหา ผู้ควบคุมข้อมูลที่เป็นผู้ให้บริการสืบค้นข้อมูลต้องดำเนินการลบการแสดงผลและการเชื่อมต่อไปยังแหล่งข้อมูลนั้นตามการร้องขอโดยทันที ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกำหนดสิทธิที่จะถูกลืมของเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เพื่อให้เด็กได้รับการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวมากยิ่งขึ้น จากการค้นหาหรือการสืบค้นข้อมูลผ่านผู้ให้บริการสืบค้นข้อมูลทางออนไลน์และได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตใหม่ โดยถูกลืมจากการตัดสินใจที่ผิดพลาดโดยกระทำการอันไม่สมควรในวัยเด็ก

## บรรณานุกรม

ปิยะบุตร บุญอร่ามเรือง และคณะ. แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562.

พจน์ ปุษปาคม. คำบรรยายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแพ่งเนติบัณฑิตยสภา, 2552.

พิชัยศักดิ์ หรยางกูร. “หลักความยินยอม.” ใน เอกสารประกอบการสอน. นนทบุรี : คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2555.

เพ็ง เพ็งนิตติ. ละเมิด. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2561.

เพ็ง เพ็งนิตติ. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยละเมิดและความรับผิดทางละเมิดของ

เจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2543. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อติตยา, 2561.

ศักดิ์ สนองชาติ. คำอธิบายโดยย่อ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และความรับผิดทางละเมิด. พิมพ์ครั้งที่

6 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2547.

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.

กรุงเทพมหานคร : สภาผู้แทนราษฎร, 2556.

อรรถกร สุขปูนพันธ์. สิทธิที่จะถูกลืม (Right to be Forgotten) จากคำวินิจฉัยสู่มิติใหม่ภายใต้กฎหมาย

คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา,

2562.